

Ormanlarımız Artık Özgürce Büyüyor

— sahara · 15 Kasım 2018

“Kestane gürgen palamut/ Altı yaprak üstü bulut.

Gel sen burda derdi unut./ Orman ne güzel ne güzel...”

Şiir, ormanın güzelliğini, insanların gönlünde hümanist duygular çağrıştırdığını fısıldıyor. Lakin bölgemizin köylerinde durum öyle mi? Son 20-25 yıla kadar bölgemizde ormanların güzelliğinin farkında bile değildik. İşten-güçten başımızı kaldırıp şöyle bir çevremize bakmaya “Yeşili görmeyen gözler renk zevkinden yoksundur.” sözü doğrultusunda yeşillik denizi ormanların güzelliğinin seyretme duygusu henüz yeşermemişti köylünün gönlünde.

Köylerimiz tipik orman köyüdür. Doğa cömert davranmış ormandan yana bölgemize. Gökyüzüne direk köknar ve ladin ağaçları bir orman denizi oluşturur. Kudretten bitip büyüyen çam ağaçlarının ihtişamı da övgüye değer güzelliğindedir. Sadece iğne yapraklılar mı var? Hayır. Kayın mı, gürgen mi, karaağaç mı dersin her çeşit yayvan yapraklı ağaçlar da süsler ormanlarımızı. Meşe, kavak... daha niceleri.

Köylünün biricik kaygısı geçinmek, ipin ucunu bir araya getirmek olmuştur sadece. Ormanların güzelliğini idrak edecek ortam yoktu. Ektiği ürünleri, bağda-bahçede ıslatmadan, çürütmeden yetesiye devşirme işi gönlünce sonuçlanacak mı? Beslediği küçük ve büyükbaş hayvanlarla ilgili beklentisi gerçekleşecek mi? Havalar nasıl gidecek? Çayırlar, ekinler yetesiye göğeri köylünün yüzünü güldürecek olgunluğa erişmesi en önemli beklentiydi. Kaygı konuları buydu yıllarca.

Köylünün büyük çoğunluğunun geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Kaygıları da yaptıkları bu işlerle ilgilidir. Oysa ormanlarımız tarifsiz güzeldir. Bir güzel havada eşle-dostla kırlara açılıp, ormanların derinliğine dalıp piknik yapmak gibi bir alışkanlık oluşmamıştı. Köylerde biricik eğlence sadece köy düğünlerinde işleri yüz üstü bırakarak az da olsa eğlenebilme olanağı elde etmekte.

Köylünün iş zamanı bir saati bir güne, bir günü birkaç haftaya bedeldir. Biçilen otlar ve sapsarı (buğday- arpa başakları) kaldırmakta biraz ihmalkârlık edilirse yağın yağmur işi berbat eder. Hele havalar uzun süre bozuk giderse işte o zaman yandı keten helvası. Islanan ot ve sapsardan hayır gelmez. Ört ki, ölem...

Ormanlarımıza nazire olacak düzeyde köy içlerinde, çayırlarda bolca meyve ağaçları vardır. İlkbaharlarda meyve ağaçlarının renk renk çiçek açması köyün güzelliğine büyümlü bir hava katar.

Ne çok meyve çeşidimiz var. Erikten vişneye, kirazdan kaysıya, cevizden incire, elma-armudun her çeşidi meyve bahçelerimizi süsler. Köylerimizin birçoğu adlarını meyve ve orman çeşitlerinden almıştır. Çamlıca Köyü, Meşeli Köyü, Kirazlı Köyü, Erikli Köyü, Dutlu Köyü, Elmalı Köyü, Armutlu Mahallesi,

Cevizli Köyü...Tüm bunlar gerek ormanlarımızın, gerek meyve bahçelerimizin ne kadar gür ve çeşitliliğine örnektir.

Ormanlarımız geniş ve güzeldir. Lakin güzellikler baki kalmıyor doğada. Köylerde konutların yapı malzemesi yıllarca ormanlardan sağladı. Sadece konutlar için mi ormana müracaat edildi? Hayvan barınakları, samanlıklar içinde boy boy ağaçlar kesildi. Haydi, evler için tahta kullanıldı nispeten az ağaç zayıtı oldu. Ya ahır ve samanlıklar için! Ahır ve samanlıklar için ise 25-30 cm, 35-40 cm çapında ağaçlar olduğu gibi kullanıldı. Acımazsızca ağaç katli yaşandı.

Ailesi uzak batı kentlerinde oturan bir akrabanın çocuğu orman mühendisi olarak okulunu bitirip köyde oturan dedesini ziyarete gelmişti. Genç mühendis dedesinin samanlık ve ahır için kullandığı ağaçların çokluğuna hayret ederek:

“Dedem ne kadar çok ağacın canı kıymış...” diyerek ormanların bilgisizce kıyıldığına isyan etmişti.

Köylerimiz orman köyü. İnsanların geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır dedik. Lakin bazı köylüler ise işin kolayına kaçıp ormandan geçimlerini sağlama yolunu tutuyorlardı. Hayvan beslemek oldukça meşakkatli bir uğraş. Uzun ve sıcak yaz günlerinde ot devşirmek gerekir hayvancılık için. Ayrıca hayvan gütme, kışın her gün hayvanları besleme... Hiç kolay değil.

Ormandan geçinme yollarının en katmerlisi kağı arabası yapıp Ardahan köylerine satmaktı. Yıl içinde bir ya da iki araba satınca evin bir yıllık yağ-peynir ihtiyacını karşılamak mümkün. Bunun yanında tırmık-yaba, balta sapı, kazma-kürek çapa sapı için ormana müracaat edip onlarca ağacın canına kıyılıyordu. Örneğin tırmık sapı için genç köknar fıdanları kesiliyordu. Elde edilen bu araçlar da yine Ardahan köylerine bir biçimde pazarlanırdı.

Nihayet aradan yıllar geçti. Üretim ilişkileri değişti. Köylerin nüfusu arttı. Araziler artan nüfus için yeterli olamadı. İnsanlar köylerde geçinemez oldu. Batı illerine göçler başladı. Çeyrek asırlık bir süre içinde köylerimiz büyük ölçüde boşandı. Okullar kapandı. Tarım alanlarına traktör girdi. Kağı arabaları tarihe karıştı. Tarım için ormana müracaat iyice azaldı. Köylere dönen yurttaşlar yeni evlerini betonarme yapıyorlar artık. Ahır ve samanlık yapımı için briket kullanılıyor.

Köylerimizde nüfusun azalması ve tarım araçları için büyük oranda ormana gereksinim duyulmaması en çok ormanlara yaradı. Ormanlarımız gürleşti. Eski yıllarda orman içlerinde ada ada boşluklar vardı. Şimdi o boşluklar tamamen kapandı. İklim de ormanların büyümesine uygun. Bol bol yağmurlar yağıyor. Yağmurlar da ağaçların büyümesini daha da hızlandırıyor.

Günümüzde ormanlar iyice sıklaştı. Ekolojik denge yeniden kuruldu. Bu arada eski yıllarda fazlaca görülmeyen orman hayvanlarının sayısı arttı. Ayıların yaşama alanları genişledi. Çocukluk ve ilk gençlik

yıllarımızda güle oynaya geçtiğimiz orman içindeki patika yollarda yürümeye yürek gerek. Ormanlarımızı seyretmek, kuş seslerini dinlemek, uygun yerlerde piknik yapmakla sağlanan ruh dinginliği kelimelerle anlatılamayacak kadar güzel olmaktadır. Ve ormanlarımız artık özgürce büyüyor.